

საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს
გ ა დ ა წ ყ ვ ე ტ ი ლ ე ბ ა

ქ. თბილისი

2021 წლის 16 ივლისი

დისციპლინური საქმე №33/20
მოსამართლე -- -- მიმართ
დისციპლინური სამართალწარმოების შეწყვეტის თაობაზე

-- -- 2020 წლის 18 მარტის №33 საჩივრის საფუძველზე „საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის 75⁵ მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის და 75⁶ მუხლის შესაბამისად, საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს დამოუკიდებელი ინსპექტორის მიერ მოსამართლის -- -- მიმართ დაიწყო დისციპლინური სამართალწარმოება და წარმოდგენილი საჩივრის საფუძველიანობის წინასწარი შემოწმება.

დამოუკიდებელი ინსპექტორის 2020 წლის 15 მაისის №33/20 დასკვნა საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს განსახილველად წარედგინა 2021 წლის 16 ივლისის სადისციპლინო სხდომაზე.

1. დისციპლინური დევნის დაწყების საფუძველიანობის შემოწმება განხორციელდა საჩივარში მითითებულ შემდეგ ფაქტებზე:

საჩივრის ავტორი აღნიშნავს, რომ მან 2019 წლის 8 აგვისტოს, შუამდგომლობით მიმართა -- სააპელაციო სასამართლოს და მოითხოვა საქართველოს საერთაშორისო საარბიტრაჟო ცენტრის ტრიბუნალის -- წლის -- აგვისტოს გადაწყვეტილების ცნობა და აღსრულება. საჩივრის ავტორის განმარტებით, მოსამართლეს ამ ეტაპამდე არ განუხილავს მისი შუამდგომლობა, რითიც დაირღვა საქართველოს საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილი საქმის განხილვის ვადა.

2. დისციპლინური საჩივრის საფუძველიანობის წინასწარი შემოწმების შედეგად დამოუკიდებელი ინსპექტორის მიერ დადგენილ ფაქტობრივი გარემოებები:

2.1. 2019 წლის 8 აგვისტოს -- -- წარმომადგენელმა შუამდგომლობით მიმართა -- სააპელაციო სასამართლოს, საქართველოს საერთაშორისო საარბიტრაჟო ცენტრის ტრიბუნალის -- წლის -- აგვისტოს გადაწყვეტილების ცნობა-აღსრულების მოთხოვნით.

2019 წლის 4 ნოემბერს, შუამდგომლობის ავტორმა განცხადებით მიმართა მოსამართლეს და მოითხოვა ინფორმაცია, მის მიერ წარდგენილ შუამდგომლობასთან დაკავშირებით. მხოლოდ ამ განცხადების შემდგომ სასამართლომ განუსაზღვრა მას 2 თვიანი ვადა და დაავალა შუამდგომლობის ასლის ჩაბარება მოპასუხისათვის.

2019 წლის 3 დეკემბერს, შუამდგომლობის ავტორმა სასამართლოს წარუდგინა მოპასუხისათვის გზავნილის ჩაბარების დასტური.

მას შემდეგ, რაც სასამართლოს მხრიდან განცხადებას რეაგირება არ მოჰყვა, -- -- წარმომადგენელმა კვლავ მიმართა მოსამართლეს განცხადებით და მოითხოვა ინფორმაცია მის მიერ წარდგენილ შუამდგომლობასთან დაკავშირებით.

2020 წლის 20 იანვარს, შუამდგომლობის ავტორმა კვლავ წარუდგინა სასამართლოს დამატებითი დოკუმენტაცია იმის თაობაზე, რომ დოკუმენტაციის ჩამზარებელი პირი, წარმოადგენს უფლებამოსილ პირს, რომელსაც უფლება ჰქონდა ჩაებარებინა მოპასუხისათვის განკუთვნილი გზავნილი და ითხოვდა შუამდგომლობის განხილვას სასამართლოს მიერ.

სასამართლოს მხრიდან, შუამდგომლობა დასკვნის მომზადების დროისათვის არ იყო განხილული.

2.2. 2019 წლის სტატისტიკური მონაცემებით, მოსამართლე -- -- განსახილველად ეწერა 63 სააპელაციო საჩივარი, საიდანაც დაასრულა 40 საჩივარი (63%); არბიტრაჟის 1,843 დავა - საიდანაც დაასრულა 760 დავა (41%);

3. დამოუკიდებელი ინსპექტორის 2020 წლის 15 მაისი დასკვნა:

-- -- 2020 წლის 18 მარტის №33 საჩივრის საფუძვლიანობის წინასწარი შემოწმების და გამოკვლევის შედეგად დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებები შეიცავს მოსამართლე -- -- მიერ „საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის 75¹ მუხლის მე-8 პუნქტის „ვ.ა“ ქვეპუნქტებით გათვალისწინებული გადაცდომის ჩადენის ნიშნებს.

4. საჩივრის საფუძვლიანობის წინასწარი შემოწმების და გამოკვლევის შედეგად დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებების სამართლებრივი შეფასება:

„საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის 75¹ მუხლის მე-8 პუნქტის „ვ.ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, დისციპლინურ გადაცდომად ჩაითვლება „მოსამართლის მიერ საქართველოს საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილი ვადის არასაპატიო მიზეზით არსებითად დარღვევა.“

იმისათვის, რომ დადგინდეს ჰქონდა თუ არა ადგილი მოსამართლის მიერ შესაბამისი გადაცდომის ჩადენის ფაქტს, საჭიროა სამართლებრივი შეფასება მივცეთ მოცემულ საქმეზე დადგენილ ფაქტობრივ გარემოებებს და შევაფასოთ კონკრეტული ფაქტები შეიცავენ თუ არა დისციპლინური გადაცდომის ნიშნებს.

„საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის 75¹ მუხლის მე-3 პუნქტის მიხედვით, „დისციპლინური გადაცდომა არის მხოლოდ ამ კანონით გათვალისწინებული, მოსამართლის მიერ ჩადენილი განზრახი ან გაუფრთხილებლობითი ქმედება.“ ამავე მუხლის მე-4 და მე-5 პუნქტებში განსაზღვრულია, თუ რას გულისხმობს კანონმდებელი ბრალის ფორმების, განზრახვისა და გაუფრთხილებლობის ქვეშ. ამდენად, აღნიშნული წესი ერთმნიშვნელოვნად მიუთითებს იმაზე, რომ დისციპლინურ გადაცდომად შეიძლება მიჩნეულ იქნას მხოლოდ ისეთი ქმედება, რომელიც დისციპლინური გადაცდომის სახეების ჩამონათვალში, „საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის 75¹ მუხლის მე-8 პუნქტშია მოცემული.

იმისათვის, რომ სრულყოფილად შეფასდეს საჩივრის საფუძველზე გამოკვლეული ფაქტობრივი გარემოებები შეიცავენ თუ არა მოსამართლის მიერ შესაბამისი პუნქტით განსაზღვრული დისციპლინური გადაცდომის ნიშნებს, აუცილებელია განისაზღვროს რას წარმოადგენს - საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილი ვადის არასაპატიო მიზეზით არსებითი დარღვევა.

„საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის 75¹ მუხლის მე-8 პუნქტის „ვ.ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, ვადის დარღვევის მიზეზი არასაპატიოდ არ ჩაითვლება, თუ მოსამართლემ აღნიშნული ვადის დაცვა ობიექტურ გარემოებათა (საქმეთა სიმრავლე, საქმის სირთულე და სხვა) გამო ვერ შეძლო.

საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს დამკვიდრებული პრაქტიკის მიხედვით, სამართლიანი სასამართლოს ძირითად უფლებიდან გამომდინარე, სასამართლოს გადაწყვეტილება მიღებული უნდა იქნეს გონივრულად მისაღებ ვადებში, გაუმართლებელი დაყოვნების გარეშე, ვინაიდან

მართლმსაჯულების გაუმართლებელი დაყოვნება ძირს უთხრის მისდამი საზოგადოების ნდობას. სამართალწარმოების ხანგრძლივობის გონივრულობა უნდა შეფასდეს საქმის კონკრეტული გარემოებების საფუძველზე¹.

მართლმსაჯულების ეფექტიანობის ევროპული კომისია (CEPEJ) სასამართლო დროის მენეჯმენტის SATURN-ის განახლებული სახელმძღვანელო მითითებების შესაბამისად აღნიშნავს, რომ საქმეები არ უნდა განიხილებოდეს შეუსაბამოდ ხანგრძლივად. აგრეთვე, ზოგიერთი გარემოების არსებობისას, ისინი არ უნდა განიხილებოდეს შეუსაბამოდ ხანმოკლე დროში, თუ ეს დააზიანებს მომხმარებელთა სასამართლოსადმი ხელმისაწვდომობის უფლებას².

სასამართლომ აქტიური როლი უნდა შეასრულოს სამართალწარმოების დროულ წარმართვაში. თუმცა, ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლი მოითხოვს რა, რომ მართლმსაჯულება იყოს სწრაფი და ეფექტიანი, ხაზს უსვამს, რომ ამით არ უნდა დაზარალდეს მართლმსაჯულების სწორად (სათანადოდ) განხორციელების პრინციპი (Von Maltzan and Others v. Germany (dec.) [GC], §132), რომელიც სამართლიანი სასამართლოს უფლების უფრო ზოგადი პრინციპია³.

სამართალწარმოების ხანგრძლივობის გონივრულობის განსაზღვრა საქმის გარემოებების გათვალისწინებით ხდება, რაც მთლიანი წარმოების შეფასებას გულისხმობს (Boddaert v. Belgium, §36). მიუხედავად იმისა, რომ შესაძლოა წარმოების გარკვეული ეტაპები მისაღები ტემპით მიმდინარეობდა, წარმოების მთლიანმა ხანგრძლივობამ შეიძლება მაინც გადააჭარბოს „გონივრულ ვადას“ (Dobbertin v. France, §44).

საქმის განხილვის უსაფუძვლო გაჭიანურების შესაძლო ჩადენაზე მსჯელობისას აუცილებელია ყურადღება მიექცეს ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლს (რომელიც მოიცავს სამართლიანი სასამართლოს მიერ საქმის გონივრულ ვადაში განხილვის უფლებას) და იმ კრიტერიუმებს, რასაც ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლო მე-6 მუხლის დარღვევის დადგენის დროს (საქმის განხილვის გონივრული ვადის დარღვევის გამო) იყენებს.

შესაბამისად, საქმის განხილვის ვადების გონივრულობა უნდა შეფასდეს ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლო პრაქტიკით დადგენილი შემდეგი კრიტერიუმების მიხედვით:

- 1) საქმის სირთულე, რომელიც შეიძლება დაკავშირებული იყოს, როგორც საქმის ფაქტობრივ, ისე სამართლებრივ სირთულესთან (Katte Klitsche de la Grange v. Italy, §55; Papachelas v. Greece, §39); რომელიც შეიძლება დაკავშირებული იყოს რამდენიმე მხარის საქმეში ჩაბმასთან (H. V. United Kingdom, 72); მტკიცებულებების გამოკვლევასთან (Humen v. Poland, §63) და ა.შ. ამასთან, იმ შემთხვევაშიც როდესაც საქმე თავისი არსით სირთულით არ ხასიათდება, თუმცა ეროვნული კანონმდებლობა არ არის ნათელი ამ გარემოებამაც შეიძლება საქმის განხილვის უსაფუძვლო გაჭიანურება გამოიწვიოს (Lupeni Greek Catholic Parish and others v. Romania, §150);
- 2) მხარეთა მოქმედებები, რაც გულისხმობს მაგალითად, ადვოკატთა ხშირ ცვლილებას (Koenig v. Germany, §103), შუამდგომლობებს, რომელიც გამიზნულია პროცესის გასაჭიანურებლად, ან უბრალოდ დაკავშირებულია გარკვეულ ვადებთან (Acquaviva v. France, §61), ასევე სხვა მოქმედებები, რომელიც უკავშირდება საქმის განხილვის ვადის გაგრძელებას;
- 3) საქმის განმხილველი მოსამართლის მოქმედებები, ყურადღება უნდა მიექცეს ხანგრძლივი დროის განმავლობაში მოსამართლის მიერ საპროცესო მოქმედების შეუსრულებლობას/ჩაუტარებლობას (Pafitis and others v. Greece, §93; Tierce and others v. San Marino, §31; Suermeli v. Germany, §129).

¹ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს გადაწყვეტილება №3/2/577, 2014 წლის 24 დეკემბერი, II 7

² მართლმსაჯულების ეფექტიანობის ევროპული კომისია (CEPEJ), სასამართლო დროის მენეჯმენტის SATURN-ის განახლებული სახელმძღვანელო მითითებები (მე-2 რედაქცია), სტრასბურგი, 2014 წლის 12 დეკემბერი, გვ. 2

³ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 2015 წლის 23 თებერვლის განჩინება, საქმე №ას-1234-1175-2014

თუმცა, აქვე ყურადღება უნდა გამახვილდეს იმ გარემოებაზე, რომ ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს განმარტებით საქმის განხილვის ვადა იყო გონივრული თუ არა უნდა შეფასდეს ყოველ საქმეზე ინდივიდუალურად, საქმის კონკრეტული გარემოებების გათვალისწინებით (Frydlander v. France, §43) და ერთიანობაში ყველა საპროცესო მოქმედების მხედველობაში მიღების შედეგად (Koenig v. Germany, §98).

მოსამართლეთა ქცევის ბანგალორის პრინციპების კომენტარების მიხედვით მოსამართლემ უნდა განახორციელოს სასამართლოში განსახილველად შემოსული საქმეების მიმდინარე კონტროლი და ზედამხედველობა, რათა შეამციროს ფუჭი ხარჯები, ზედმეტი დაგვიანება და გაჭიანურება.

მოსამართლის მიმართ დისციპლინური პასუხისმგებლობის საკითხის განხილვისას საკმაოდ დიდი მნიშვნელობა გააჩნია შემთხვევის ინდივიდუალური ნიშნების გათვალისწინებით დისციპლინური სახდელების დიფერენცირებასა და კონკრეტიზაციას. ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს მიერ ხაზგასმული „განჭვრეტადობის“ მოთხოვნა წარმოადგენს იმ ორიენტირს, რომლის თანახმად, დისციპლინური გადაცდომა (ქმედება) საკმაოდ ნათლად და ზუსტად უნდა განისაზღვროს, იმისათვის რომ პირმა, რომლის მიმართაც ის იყო გამოყენებული, შეძლოს მომავალში თავისი მოქმედებების განჭვრეტა და კორექტირება. ...ვენეციის კომისიას ერთ-ერთ დასკვნაში აღნიშნული აქვს, რომ მხოლოდ ის გადაცდომები უნდა იწვევდეს დისციპლინურ პასუხისმგებლობას და შესაბამისად, დისციპლინურ სახდელს, რომლებიც ჩადენილია განზრახ ან უხეში გაუფრთხილებლობით.⁴

გამომდინარე იქიდან, რომ მოსამართლე -- -- იხილავს სამოქალაქო სამართლის დავებს, ყურადღება უნდა მიექცეს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსით განსაზღვრულ საქმის განხილვის შესაბამის ვადებს.

როგორც საჩივრის ავტორი აღნიშნავს, მან 2019 წლის 8 აგვისტოს სასამართლოს მიმართა შუამდგომლობით, საარბიტრაჟო გადაწყვეტილების ცნობისა და აღსრულების თაობაზე. აღნიშნულის შემდგომ თითქმის 9 თვის გასვლის მიუხედავად ხსენებულ განცხადებაზე სასამართლოს არ უმსჯელია.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 356²⁰ მუხლის თანახმად, საარბიტრაჟო გადაწყვეტილების ცნობისა და აღსრულებაზე გადაწყვეტილება გამოიტანება დაინტერესებული მხარის მიერ შესაბამისი შუამდგომლობის აღძვრის შემდეგ. ამავე კოდექსის 356²¹ მუხლის თანახმად, შუამდგომლობა განიხილება ზეპირი მოსმენის გარეშე, თუმცა სასამართლოს შეუძლია დაადგინოს ზეპირი განხილვაც, თუ ეს საჭიროა და ხელს უწყობს საქმის გარემოებების გარკვევას. ამავე მუხლის თანახმად, საარბიტრაჟო გადაწყვეტილების ცნობასა და აღსრულებაზე გადაწყვეტილება გამოტანილი უნდა იქნეს განჩინების ფორმით, მისი წარდგენიდან ან მოწინააღმდეგე მხარის მიერ წარდგენილი საპასუხო განცხადებიდან (კანონით განსაზღვრულია 7 დღე) არაუგვიანეს 30 დღისა. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის ზემოაღნიშნული მუხლები განსაზღვრავს საარბიტრაჟო გადაწყვეტილების ცნობა-აღსრულების პროცედურულ საკითხებს. ამ მოქმედების განსახორციელებლად, სასამართლოს აქვს კანონით განსაზღვრული 30 დღიანი ვადა.

კონკრეტულ შემთხვევაში, საქმის მასალებით დასტურდება, რომ სასამართლომ შუამდგომლობის ასლის მოწინააღმდეგე მხარისათვის გადაცემა დაავალა განმცხადებელს და განუსაზღვრა 2 თვიანი ვადა, რაც შუამდგომლობის განხილვისათვის კანონით განსაზღვრულ 30 დღიან ვადას აღემატება. შუამდგომლობის ავტორმა შეასრულა მასზე დაკისრებული მოვალეობა და გზავნილი ჩააბარა ადრესატს. საქმეზე მოწინააღმდეგე მხარეს შესაგებელი არ წარმოუდგენია. იმ შემთხვევაში, თუ მოწინააღმდეგე მხარე სასამართლოს არ წარუდგენს შესაგებელს განცხადებასთან და საარბიტრაჟო გადაწყვეტილებასთან დაკავშირებით, იძლევა იმ ვარაუდის საფუძველს, რომ მოწინააღმდეგე მხარე სრულად ეთანხმება საარბიტრაჟო გადაწყვეტილებას.

⁴ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სადისციპლინო პალატის გადაწყვეტილება სსდ-26-19

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 356²¹ მუხლი შუამდგომლობის განხილვის ვადის ათვლას იწყებს კონკრეტული მომენტიდან, კერძოდ შუამდგომლობის წარდგენიდან ან მოწინააღმდეგე მხარის მიერ წარდგენილი საპასუხო განცხადებიდან (კანონით განსაზღვრულია 7 დღე) არაუგვიანეს 30 დღისა. განსახილველ შემთხვევაში, მიუხედავად იმისა, რომ საქმეში არ არის წარმოდგენილი მოწინააღმდეგე მხარის პოზიცია, სასამართლო ვალდებული იყო ემსჯელა შუამდგომლობაზე, რაც კანონმდებლობით დადგენილ ვადაში არ განუხორციელებია.

აღნიშნულის მიუხედავად, მოსამართლის წარმოებაში არსებული საქმეთა სიმრავლისა და სტატისტიკური მონაცემების გათვალისწინებით, საჩივრის საფუძვლიანობის შესწავლის შედეგად, დასაბუთებული ვარაუდის სტანდარტით დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებების ერთობლიობაში შეფასების საფუძველზე, საქართველოს იუსტიციის უმაღლესმა საბჭომ ჩათვალა, რომ მოსამართლე -- -- მიერ „საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის 75¹ მუხლის მე-8 პუნქტის „ვ.ა“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული დისციპლინური გადაცდომის შესაძლო ჩადენის ნიშნები არ იკვეთება.

5. საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს მიერ გადაწყვეტილების მიღების სამართლებრივი საფუძვლები:

„საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის 75¹² მუხლის მეორე პუნქტის თანახმად, საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭო იღებს დასაბუთებულ გადაწყვეტილებას მოსამართლის მიმართ დისციპლინური სამართალწარმოების შეწყვეტის შესახებ, თუ დისციპლინური საქმის გამოკვლევის შედეგად მოსამართლის მიერ ამ კანონით გათვალისწინებული დისციპლინური გადაცდომის ჩადენის ფაქტი ან ბრალეული ჩადენა არ დადასტურდა.

„საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის 50-ე მუხლის მე-3 პუნქტის თანახმად, სადისციპლინო საკითხზე გადაწყვეტილება მიღებულად ითვლება, თუ მას ფარული კენჭისყრით მხარს დაუჭერს საბჭოს სრული შემადგენლობის არანაკლებ 2/3-ისა.

საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს 2021 წლის 16 ივლისის სადისციპლინო სხდომაზე ჩატარებული ფარული კენჭისყრის შედეგად, საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს 9 წევრმა, დამოუკიდებელი ინსპექტორის მიერ საჩივარზე შესაბამისი გარემოებების შესწავლისა და გამოკვლევის შედეგად დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებების შეფასების შედეგად მიიჩნია, რომ არ არსებობდა მოსამართლე -- -- მიმართ დისციპლინური დევნისა და ახსნა-განმარტების ჩამორთმევის საფუძვლები, ხოლო 1 წევრმა მიიჩნია, რომ არსებული ფაქტობრივი გარემოებები ქმნიდა მოსამართლის მიმართ დისციპლინური დევნის დაწყებისათვის საკმარის საფუძველს.

შესაბამისად „საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის 75¹² მუხლის მეორე პუნქტისა და 75¹³ მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, მოსამართლე -- -- მიმართ უნდა შეწყდეს დისციპლინური სამართალწარმოება.

საქართველოს იუსტიციის უმაღლესმა საბჭომ იხელმძღვანელა „საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის 50-ე მუხლით, 75¹² მუხლის მეორე პუნქტით და

გ ა დ ა წ ყ ვ ი ტ ა :

დისციპლინურ საქმეზე №33/20 მოსამართლე -- -- მიმართ შეწყდეს დისციპლინური სამართალწარმოება.

ნიკოლოზ მარსაგიშვილი

**საქართველოს იუსტიციის
უმაღლესი საბჭოს მდივანი**